

ДОСЛІДЖЕННЯ ПОЛІТИЧНОЇ СФЕРИ

Викладач: кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політології Лепська Наталія Володимирівна

Кафедра: політології, IV корпус, ауд. 310

E-mail: lepskanv@gmail.com

Телефон: (061) 289-12-74 (кафедра), 289-41-04 (деканат)

Інші засоби зв'язку: Moodle (форум курсу, приватні повідомлення), Telegram

Освітня програма, рівень вищої освіти:		Політологія Бакалавр					
Статус дисципліни:		Нормативна					
Кредити ECTS	4	Навч. рік:	2023-24	Рік навчання	4	Тижні	11
Кількість годин	90	Кількість змістових модулів¹	4	Лекційні заняття – 22 Практичні заняття – 22 Самостійна робота – 56			
Вид контролю:		Іспит					
Посилання на курс в Moodle			https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=4936				
Консультації: особисті – п'ятниця, з 11:00 до 13:00, IV корпус, ауд. 310; дистанційні – Zoom, за попередньою домовленістю <i>Запис на консультації:</i> lepskanv@gmail.com							

ОПИС КУРСУ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Дослідження політичної сфери» є поглиблення знань про місце досліджень в системі сучасної політичної науки, їх специфіку в практиці прийняття політичних рішень і ознайомлення студентів з широким спектром наукового інструментарію, що застосовується у сучасних дослідженнях, які спрямовані на аналіз і прогнозування політичної сфери суспільства.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Дослідження політичної сфери» є: вивчення теоретичних основ прикладних політичних досліджень із врахуванням специфіки рівнів політичної сфери суспільства; надання знань про сучасні напрямки досліджень в політиці, про спеціальні методи та технології їх проведення; набуття студентами практичних навичок та умінь щодо застосування сучасних методів досліджень в практичній політичній діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

1. роль і завдання політичних досліджень;
2. специфіку застосування найбільш розповсюджених та таких, що довели свою практичну ефективність, методів дослідження політичної сфери;
3. способи збору дослідницької інформації;
4. процедуру складання програми дослідження;
5. етапи процесу досліджень (у тому числі й маркетингових політичних);
6. форми маркетингових політичних досліджень;
7. методи збору даних та формування інформаційної бази досліджень;
8. процедуру аналізу дослідницької інформації;
9. способи складання звітів про проведені дослідження;
10. можливості практичного застосування отриманих знань в практиці політичної

¹ 1 змістовий модуль = 15 годин (0,5 кредита ECTS)

діяльності;

вміти:

1. формулювати завдання прикладного дослідження;
2. визначати процедуру дослідницького проекту;
3. проєктувати форми для збору даних;
4. проводити аналіз й інтерпретацію даних;
5. підготувати звіт про отримані результати дослідження;
6. уміти проводити комплексне дослідження політичного ринку;
7. застосовувати прийоми й методи формування дослідницького проєкту;
8. організувати проведення політичного дослідження;
9. представити зібрану в ході дослідження інформацію в зручному для аналізу й інтерпретації виді;
10. розробляти оптимальні управлінські політичні рішення на основі результатів прикладного політичного дослідження.

Змістове наповнення курсу, що викладається на лекційних і семінарських заняттях та засвоюється здобувачами освіти під час самостійної роботи, забезпечує набуття **компетентностей:**

РН01. Розуміти предметну область, етичні та правові засади професійної діяльності.

РН08. Вміти використовувати базовий категорійно-понятійний та аналітично- дослідницький апарат сучасної політичної науки.

РН07. Розуміти історію, закономірності та етапи розвитку предметної сфери політології, знати її цінності та досягнення

РН10. Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.

СК09. Здатність презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень для фахівців та нефахівців

ЗК05. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК08. Здатність до письмової й усної комунікації рідною мовою, знання іноземних мов.

Програмні результати навчання:

РН01. Розуміти предметну область, етичні та правові засади професійної діяльності.

РН08. Вміти використовувати базовий категорійно-понятійний та аналітично- дослідницький апарат сучасної політичної науки.

РН07. Розуміти історію, закономірності та етапи розвитку предметної сфери політології, знати її цінності та досягнення

РН10. Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.

РН11. Застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності.

РН 16. Презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень фахівцям і широкій аудиторії, засобам масової інформації, експертам з інших галузей знань.

РН02. Вільно спілкуватися державною та однією з іноземних мов усно і письмово у професійній діяльності.

ОСНОВНІ НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Презентації лекцій, плани семінарських занять, література, методичні рекомендації до виконання індивідуальних дослідницьких завдань та групових творчих проєктів розміщені на платформі Moodle: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=4936>

КОНТРОЛЬНІ ЗАХОДИ

Поточні контрольні заходи

Обов'язкові види роботи:

Усне опитування (тах 3) за розгорнутою відповіддю на семінарі (одне питання за планом семінару) і обговорення наукових монографій та інших публікацій (статей, досліджень, звітів тощо) в галузі геополітики.

Практичне завдання (тах 7 або 9 залежно від модулю) полягає у виконанні завдань, які закріплюють здобуті знання та навички; опис завдань наданий у відповідних секціях на платформі Moodle.

Додаткові види роботи (пропонуються студентам для підвищення балів під час вивчення курсу)

Письмове завдання у вигляді реферату або аргументативного есе (тах 4 бали) виконується за бажанням студента. Темі рефератів та есе на вибір студента зазначені у планах семінарських завдань або визначаються студентом за узгодженням з викладачем.

Реферат передбачає реферування (себто, стислий переказ основних положень, дотичних до теми) двох актуальних (опублікованих не раніше ніж за 5 років та таких, що мають високий індекс цитування) наукових статей, опублікованих у зарубіжних фахових виданнях мовою, яку вивчає студент. Обсяг реферату – до 5000 знаків. Пряме цитування реферованих джерел заборонене.

Аргументоване есе (Standard Argumentative Essay) складається з таких структурних елементів:

- вступу, де студент декларує власну точку зору на проблему, поставлену у заголовку есе;
- щонайменше трьох аргументів на користь власної точки зору, структурованих за принципом SEXI (Statement-Explanation-Example-Importance/Impact).
- висновку, де попередні результати синтезуються та інтегруються у більш глобальний контекст.

Оскільки головна мета есе – змусити читача розділити точку зору автора, важливо використовувати риторичні фігури переконання, маркери логічної послідовності елементів («по-перше», «по-друге», «з вищезазначеного витікає» та ін.), апелювати до етосу (спільних цінностей, поглядів, знань) та фактів (дослідження, статистичні дані, думки фахівців, приклади з життя), проводити ефектні паралелі й аналогії для демонстрації вашої ерудиції, вдало використовувати цитати з прочитаних текстів, правильно обрати інтонацію спілкування з читачем.

Тестування передбачається за підсумками вивчення матеріалу кожного зі змістових модулів та складається передусім з питань на знання термінів та основоположних аспектів кожної з тем дисципліни.

Підсумкові контрольні заходи:

Підсумковий теоретичний контроль: проходження 20 тестів з дисципліни (тах 10 балів, 0,5 балів за кожну правильну відповідь).

Підсумковий практичний контроль – 2 індивідуальних дослідницьких завдання (тах по 15 балів за кожне) – підготовка, презентація і захист дослідницько-пошукової роботи, яка передбачає: 1) івент-аналіз розвитку певної політичної події відповідно до процедурних правил; 2) контент-аналіз публікацій/виступів політиків за певний проміжок часу відповідно до усіх процедурних вимог.

Результати ІДЗ можуть стати основою для доповідей на студентських науково-практичних конференціях та для підготовки і публікації тез/статей.

Захист індивідуального дослідницького завдання: презентація і обговорення робіт відбувається на двох останніх заняттях. Публічний захист є обов'язковою вимогою для зарахування результатів за даним типом робіт. Індивідуальне дослідницьке завдання є складовою екзаменаційної оцінки.

Вимоги до індивідуального дослідницького завдання: ІДЗ мають бути виконані згідно процедурних вимог до івент- та контент-аналізу, які студенти вивчали на заняттях з дисципліни. ІДЗ (текст та презентація) обов'язково подаються для перевірки на платформі Moodle у секції «Індивідуальне завдання».

Форма звітності: ІДЗ потрібно оформити у друкованому вигляді відповідно до чинних вимог; презентації (відповідно до тексту роботи) мають бути підготовлені в Power Point або Prezi форматах, не менше 15 слайдів.

Критерії оцінювання індивідуального дослідницького завдання:

15-12 – робота повністю розкриває тему, логічно структурована, оперування багатьма теоретичними поняттями, висока аргументованість відповіді, переконливе демонстрування власної авторської позиції, наведення прикладів з політичної практики;

11-8 – положення та висновки в роботі недостатньо аргументовані, але робота достатньо логічна

7-4 – недостатньо чітка структура, аргументація положень має незавершений характер, розмита конкретика

3-1 відсутня чітка структура, описовий характер, робота фрагментарна.

Контрольний захід		Термін виконання	% від загальної оцінки
Поточний контроль (max 60%)			
Змістовий модуль 1	Вид теоретичного завдання: опитування	семінар 1, 2 тиждень 1, 2	6
	Вид практичного завдання: проаналізувати та представити у вигляді презентації діяльність будь-якого дослідницько-аналітичного центру (чи то вітчизняного, чи то зарубіжного), висвітливши історію його, спектр досліджень, структуру, статус серед аналогічних інституцій; зробити огляд певного дослідження даного дослідницько-аналітичного центру	семінар 2 тиждень 2	9
Змістовий модуль 2	Вид теоретичного завдання: опитування	семінар 3, 4 тиждень 3, 4	6
	Вид практичного завдання: розробити систему емпіричних індикаторів, за допомогою яких буде оцінюватися стан об'єкта, що має вивчатися, і які можуть бути переведені у питання до респондентів (наприклад, в анкетах)	семінар 4 тиждень 4	9
Змістовий модуль 3	Вид теоретичного завдання: опитування та обговорення монографій (або інших публікацій) за темами семінару	семінар 5, 6, 7 тиждень 5, 6, 7	6
	Вид практичного завдання: формулювання питань опитувальника	семінар 7 тиждень 7	9
Змістовий модуль 4	Вид теоретичного завдання: опитування та обговорення монографій (або інших публікацій) за темами семінару	Семінар 8, 9, 10, 11 тиждень 8, 9, 10, 11	8
	Вид практичного завдання: розробити гайд фокус-групи за певною дослідницькою темою (на вибір студента за узгодженням з викладачем)	семінар 10 тиждень 10	7

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ
Силабус навчальної дисципліни

Підсумковий контроль (max 40%)		
<i>Підсумкове теоретичне завдання: тести</i>		10
<i>Підсумкове практичне завдання: захист індивідуального дослідницького завдання</i>	тиждень 11	30
Разом		100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)		
E	60 – 69 (достатньо)	3 (задовільно)	Не зараховано
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

РОЗКЛАД КУРСУ ЗА ТЕМАМИ І КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Тиждень і вид заняття	Тема заняття	Контрольне завдання	Кількість балів
<i>Змістовий модуль 1</i>			
Тиждень 1 Лекція 1	Прикладні дослідження в структурі політичної сфери діяльності		
Семінар 1	Практичні проблеми дослідження політичних процесів та явищ	Усна відповідь на семінарі. Обговорення питань: Методика і методи політичної науки. Техніка політичного дослідження. Вимоги, яких має дотримуватися професійний політичний дослідник. Рівні дослідження політики. Відмінності між теоретичним, прикладним та методологічним дослідженнями. Особливості прикладних політичних досліджень. Класифікація політичних досліджень за різними критеріями.	3
Тиждень 2 Лекція 2	Інформаційне забезпечення прикладних політичних досліджень		

<p>Семінар 2</p>	<p>Інформаційне забезпечення прикладних політичних досліджень</p> <p><i>Практичне завдання 1: проаналізувати та представити у вигляді презентації діяльність будь-якого дослідницько-аналітичного центру (чи то вітчизняного, чи то зарубіжного), висвітливши історію його, спектр досліджень, структуру, статус серед аналогічних інституцій; зробити огляд певного дослідження даного дослідницько-аналітичного центру</i></p>	<p>Усна відповідь на семінарському занятті, участь у дискусії з питань: Інформація як об'єктивні і суб'єктивні дані. Вимоги, що висуваються до інформації. Види інформації. Характеристика первинної і вторинної (повторної) інформації. Джерела інформації для проведення прикладних політичних досліджень. Загальна класифікація методів збору інформації в прикладних політичних дослідженнях. Основні групи методів збору інформації. Технології опрацювання інформації, результатів прикладного політичного дослідження.</p>	<p>3</p> <p>9</p>
Змістовий модуль 2			
<p>Тиждень 3 Лекція 3</p> <p>Семінар 3</p>	<p>Етапи прикладного політичного дослідження</p> <p>Програма прикладного політичного дослідження</p>	<p>Усна відповідь на семінарському занятті, участь у дискусії з питань: Принципи проведення прикладних політичних досліджень. Програма дослідження як концептуальна та методологічна основа подальшої роботи експерта-аналітика.</p> <p>Програма: виклад концепції + формулювання завдань та основних гіпотез + опис процедур та правил обробки отриманої інформації. Основні розділи програми. Характеристика складових методичної частини програми</p>	<p>3</p>
<p>Тиждень 4 Лекція 4</p>	<p>Розробка теорії в прикладному політичному</p>		

<p>Семінар 4</p>	<p>дослідженні</p> <p>Розробка теорії в прикладному політичному дослідженні</p> <p><i>Практичне завдання №2: розробити систему емпіричних індикаторів, за допомогою яких буде оцінюватися стан об'єкта, що має вивчатися, і які можуть бути переведені у питання до респондентів (наприклад, в анкетах)</i></p>	<p>Усна відповідь на семінарському занятті, участь в обговоренні питань: Сутність і значущість створення теорії в прикладному політичному дослідженні. Побудова і логіка побудови теорії. Причини створення теорії. Пошук фактів, як основа побудови теорії. Індукція та дедукція у створенні теорії прикладного дослідження. Характеристика вимог щодо успішності та корисності теорії. Поняття як будівельні блоки теорії дослідження. Основні вимоги до корисності понять, що застосовуються для прикладного політичного дослідження</p>	<p>3</p> <p>9</p>
Змістовий модуль 3			
<p>Тиждень 5 Лекція 5</p> <p>Семінар 5</p>	<p>Спостереження та експеримент у політичному дослідженні</p> <p>Опитування в прикладних дослідженнях політичної сфери</p>	<p>Усна відповідь на семінарському занятті з питань: Сутність методу опитування. Надійність інформації опитувань. Різновиди опитувань. Порівняльний аналіз ефективності кожного виду опитувань. Опитувальний лист і види питань. Питання, їх типи, форми, види. Композиція опитувального листа. Анкетне опитування та його різновиди. Інтерв'ю та його види. Сучасні технології проведення опитування. Спеціальні опитувальні методики. Класифікація спеціальних опитувальних методик.</p>	<p>2</p>
<p>Тиждень 6 Лекція 6</p>	<p>Опитування в прикладних дослідженнях політичної сфери</p>		

Семинар 6	Фокус-група як метод прикладного дослідження політичного	Усна відповідь на семінарському занятті, обговорення питань: Мета і специфіка орієнтації фокус-групи. Порівняння можливостей фокус-групи та масового опитування. Дослідницькі традиції методу фокус-групи. Переваги і недоліки методу фокус-групи. Феномен групової динаміки методу. Групова нормалізація та групова поляризація як ефекти групової динаміки. Когнітивна та нормативна динаміки думок. Організація фокус-групи. Загальні правила складання гайду.	2
Тиждень 7			
Лекція 7	Фокус-група як метод прикладного дослідження	Усна відповідь на семінарському занятті з питань: Поняття «гра» в прикладних політичних дослідженнях. Випадки доречності застосування ігрових методів. Імітаційні (ділові) і репрезентаційні (інноваційні, відкриті) різновиди ігор, їх характеристика та порівняння особливостей. Організація та загальний алгоритм проведення імітаційних та репрезентаційних ігор. Метод мозкової атаки в ігротехніці. Історія методу. Основні правила проведення мозкового штурму. Варіанти відбору конструктивних пропозицій у мозковому штурмі: жест ставлення; ринок ідей; деструктивна віднесена оцінка. Модифікації мозкового штурму	2
Семинар 7	«Ігротехніка» та її особливості		
	<i>Практичне завдання 3: формулювання питань опитувальника</i>		9
Тиждень 8			
Лекція 8	«Ігротехніка» та її особливості		
Змістовий модуль 4			
Тиждень 9			
Лекція 9	Методи аналізу документів та біографічний метод	Обговорення питань: Цінність	2
Семинар 8	Методи аналізу документів		

	та біографічний метод	документальних джерел в політологічних дослідженнях. Класифікація документів. Переваги та недоліки традиційних способів аналізу документів. Принципи роботи з політичним текстами. Кабінетний аналіз документальної інформації. Основні правила дослідника при аналізі документів. Неформалізовані методи аналізу документів. Зовнішній та внутрішній аналіз. Основні етапи сучасного варіанту класичного неформалізованого аналізу політичних текстів. Оцінка достовірності документа. Проведення аналізу особистих документів. Завдання біографічного методу. Нормативні вимоги до проведення біографічного методу. Організація аналізу біографій.	
Тиждень 10 Лекція 10	Івент-аналіз політичних ситуацій та процесів	Усна відповідь на семінарському занятті, участь в обговоренні питань: Сутність івент-аналізу як кількісного аналітичного методу дослідження, що має за мету вивчення динаміки подій або послідовності подієвих даних. Умови доречності використання івент-аналізу. Об'єкт аналізу подій – повідомлення про події (виступи політичних лідерів, масові акції, прийняття політичних актів, які впливають на розвиток політичної ситуації та відображують інтереси певних політичних сил. Фази проведення івент-аналізу.	2
Семінар 9	Івент-аналіз політичних ситуацій та процесів		
Тиждень 11 Лекція 11	Методи «Дельфі» та ПАТЕРН та специфіка їх застосування у прогностичних дослідженнях	Усна відповідь на семінарському занятті, участь в обговоренні питань: Контент-аналіз – методика, що використовується при вивченні комунікативно значущих матеріалів і поведінки, систематичне числове опрацювання, оцінювання та	2 2
Семінар 10, 11	Контент-аналіз дослідженні політики		

	<p><i>Практичне завдання 4</i> <i>Вид практичного завдання:</i> <i>розробити гайд фокус-групи за певною дослідницькою темою (на вибір студента за узгодженням з викладачем)</i></p>	<p>інтерпретація форми та змісту інформаційного джерела. Відмінність завдань контент-аналізу від івент-аналізу. Умови доцільності та успішності застосування контент-аналізу. Основні завдання, які вирішує контент-аналіз. Процедура контент-аналізу. Етапи контент-аналізу. Класифікація одиниць контент-аналізу. Форми застосування контент-аналізу.</p>	7
--	---	---	---

ОСНОВНІ ДЖЕРЕЛА:

1. Лепський М.А. Якісні методи соціального прогнозування: методологія, методика, практика: підручник /М.А.Лепський. 2-е видання, доп. За загальною редакцією Лепський М. А. Запоріжжя: КСК-Альянс, 2022. 440 с.
2. Петренко І. І. Методи політичних досліджень. Навч. посібник. К. : Норма права, 2023. 220 с.

ДОДАТКОВІ ДЖЕРЕЛА:

1. Бірта Г. О. Методологія і організація наукових досліджень : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. рек. МОНУ. Київ : Центр учбової літератури, 2014. 142 с.
2. Вступ до політичної аналітики / С. О. Телешун, О. Р. Титаренко, І. В. Рейтерович, С. І. Вировий. К. : Вид-во НАДУ, 2006. 220 с.
3. Гончарук-Чолач Т. В., Джугла Н. В. Політична соціологія : навчальний посібник. Тернопіль : Видавничо-поліграфічний центр «Економічна думка ТНЕУ», 2018. 250 с.
4. Горбатенко В.П. Метод «Делфі» та специфіка застосування його в прогнозних розробках. *Політичний менеджмент*. 2008. № 6. С.174-182.
5. Горбатенко В. П. Політичне прогнозування: теорія, методологія, практика. Київ : Генеза, 2006. 400с.
6. Єріна А. М. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2004. 212 с.
7. Зарембо К. Писати аналітку може кожен. Мистецтво переконливого тексту. К. : Віхола, 2021. 224 с.
8. Зацерковний В. І. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с.
9. Інформаційно-аналітична діяльність: Навч. посіб. / В. М. Варенко. К.: Університет «Україна», 2014. 417 с.
10. Коваленко А.О. Політичний аналіз і прогнозування. К.: Науковий світ, 2002. 202с.
11. Муковський І.Т. Інформаційно-аналітична діяльність у міжнародних відносинах: навч. посіб./ І. Т. Муковський, А.Г. Міщенко, М.М. Шевченко. К.: Кондор, 2012. 224с.
12. Новак В. О., Макаренко Л.Г., Луцький М.Г. Інформаційне забезпечення менеджменту: навч. посіб. К.: Кондор, 2006. 462 с.

13. Паніна Н.В. Технологія соціологічного дослідження. К., 1996. 278с.
14. Пилипчик А.С., Григор'єв А.С. Основи наукових досліджень. К. : Знання, 2007. 270 с.
15. Полторак В.А. Маркетингові дослідження. К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 387с.
16. Стратегічне прогнозування політичних ситуацій та процесів: монографія / за заг. ред. М.А.Лепського. Запоріжжя: ЗНУ, 2012. 428с.
17. Jonson Janer B., Reynolds H. T., Mycoff Jason D. Political Science Research Methods. CQ Press, 2019. 400 p.
18. Rich Richard C., Brians C.L., Manhein Jarol B., Willnat L. Empirical Political Analysis: Quantitative and Qualitative Research Method. Routledge; 9th edition, 2018. 384 p.

Інформаційні ресурси:

1. Кириленко В. Філософія і політологія про якість досліджень. *Запорозька Січ*. 2005. 4 червня (№ 108). URL : <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Statti/0004695.pdf>
2. Ініціатива з розвитку та дослідження аналітичних центрів think twice UA. URL: <https://thinktwiceua.org/uk/uncategorized/informatsijna-potuzhnist-analitychnyh-tsentriv-ukrayiny-za-2017-rik/>
3. Незалежні аналітичні центри України у процесі вироблення політики: перешкоди, перспективи та взаємні очікування у співпраці з органами державної влади. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.dif.org.ua/modules/pages/files/1421935943_3402.pdf
4. Олійник Є. Ю. Роль аналітичних недержавних політологічних центрів України в розвитку політичної науки. : <http://www.social-science.com.ua>.
5. Інститут глобальних стратегій. [http:// igls.com.ua](http://igls.com.ua)
6. Інститут економічного прогнозування. [http:// www.iep.i-c.com.ua/](http://www.iep.i-c.com.ua/)
7. Інститут регіональних досліджень [http:// www.irr.lviv.ua/](http://www.irr.lviv.ua/)
8. Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф.Кураса НАН України.[http://www. ipiend.gov.ua](http://www.ipiend.gov.ua)
9. Інститут світової економіки і міжнародних відносин. [http:// www.iweir.org.ua/](http://www.iweir.org.ua/)
10. Лабораторія ефективних досліджень. URL: <http://sslslab.com.ua>
11. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського. [http:// www.nbuv.gov.ua](http://www.nbuv.gov.ua)
12. Національний інститут стратегічних досліджень. [http:// www.niss.gov.ua](http://www.niss.gov.ua)
13. Міжнародні та політичні дослідження InterPolis.. <http://heraldiss.onu.edu.ua/>
14. Міжнародний центр перспективних досліджень. [http:// www.icps.kiev.ua](http://www.icps.kiev.ua)
15. Світовий економічний форум. URL: <http://www.weforum.org/issues/global-competitiveness>.
16. Підкасти CEDOS. URL: [https://x.facebook.com/Cedos.org.ua/photos /a.429314797246226/1824680551042970/?type=3&source=48](https://x.facebook.com/Cedos.org.ua/photos/a.429314797246226/1824680551042970/?type=3&source=48)
17. CEDOS. URL: <https://cedos.org.ua/researches/>
18. Український незалежний центр політичних досліджень. [http:// www.ucipr.kiev.ua](http://www.ucipr.kiev.ua)
19. Український центр економічних та політичних досліджень ім. О. Разумкова. <https://razumkov.org.ua/>

РЕГУЛЯЦІЯ І ПОЛІТИКИ КУРСУ²

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування практичних занять. Студенти, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущені завдання мають бути відпрацьовані на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску. Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання шляхом виконання індивідуального письмового завдання.

Студенти, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до відпрацювання не допускаються.

Політика академічної доброчесності

Усі письмові роботи, що виконуються слухачами під час проходження курсу, перевіряються на наявність плагіату за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення UniCheck. Відповідно до чинних правових норм, плагіатом вважатиметься: копіювання чужої наукової роботи чи декількох робіт та оприлюднення результату під своїм іменем; створення суміші власного та запозиченого тексту без належного цитування джерел; рерайт (перепародування чужої праці без згадування оригінального автора). Будь-яка ідея, думка чи речення, ілюстрація чи фото, яке ви запозичуєте, має супроводжуватися посиланням на першоджерело. Приклади оформлення цитувань див. на Moodle: <https://moodle.znu.edu.ua/mod/resource/view.php?id=103857>. Виконавці індивідуальних дослідницьких завдань обов'язково додають до текстів своїх робіт власноруч підписану Декларацію академічної доброчесності (див. посилання у Додатку до силабусу).

Роботи, у яких виявлено ознаки плагіату, до розгляду не приймаються і відхиляються без права перескладання. Якщо ви не впевнені, чи підпадають зроблені вами запозичення під визначення плагіату, будь ласка, проконсультуйтеся з викладачем.

Висока академічна культура та європейські стандарти якості освіти, яких дотримуються у ЗНУ, вимагають від дослідників відповідального ставлення до вибору джерел. Посилання на такі ресурси, як Wikipedia, бази даних рефератів та письмових робіт (Studopedia.org та подібні) є неприпустимим. Рекомендовані бази даних для пошуку джерел:

Електронні ресурси Національної бібліотеки ім. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua>

Цифрова повнотекстова база даних англomовної наукової періодики JSTOR: <https://www.jstor.org/>

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). Будь ласка, не забувайте активувати режим «без звуку» до початку заняття.

Під час виконання заходів контролю (термінологічних диктантів, контрольних робіт, іспитів) використання гаджетів заборонено. У разі порушення цієї заборони роботу буде анульовано без права перескладання.

Комунікація

Базовою платформою для комунікації викладача зі студентами є Moodle.

Важливі повідомлення загального характеру – зокрема, оголошення про терміни подання контрольних робіт, коди доступу до сесій у Zoom та ін. – регулярно розміщуються викладачем на форумі курсу. Для персональних запитів використовується сервіс приватних повідомлень.

² Тут зазначається все, що важливо для курсу: наприклад, умови допуску до лабораторій, реактивів і т.д. Викладач сам вирішує, що треба знати студенту для успішного проходження курсу!

Відповіді на запити студентів подаються викладачем впродовж трьох робочих днів. Для оперативного отримання повідомлень про оцінки та нову інформацію, розміщену на сторінці курсу у Moodle, будь ласка, переконайтеся, що адреса електронної пошти, зазначена у вашому профайлі на Moodle, є актуальною, та регулярно перевіряйте папку «Спам».

Якщо за технічних причин доступ до Moodle є неможливим, або ваше питання потребує термінового розгляду, направте електронного листа з позначкою «Важливо» на адресу ngml@ukr.net. У листі обов'язково вкажіть ваше прізвище та ім'я, курс та шифр академічної групи.

ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ – 2023-2024 рр.

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 2023-2024 н. р. доступний за адресою:

<https://tinyurl.com/yckze4jd>.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Студенти і викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених **Кодексом академічної доброчесності ЗНУ**: <https://tinyurl.com/ya6yk4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzzlu3>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ycds57la>.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА. Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті: <https://tinyurl.com/y8gbt4xs>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/57wha734>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до:

Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога Марті Ірини Вадимівни (061)228-15-84, (099)253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ

Запорізького національного університету:

Борисов Костянтин Борисович

Електронна адреса: uv@znu.edu.ua Гаряча лінія: Тел. [\(061\) 228-75-50](tel:0612287550)

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь-ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ. Наукова бібліотека: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок – п'ятниця з 08.00 до 17.00; субота з 09.00 до 15.00.

ЕЛЕКТРОННЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE): [HTTPS://MOODLE.ZNU.EDU.UA](https://moodle.znu.edu.ua)

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресами:

- для студентів ЗНУ - moodle.znu@gmail.com, Савченко Тетяна Володимирівна
 - для студентів Інженерного інституту ЗНУ - alexvask54@gmail.com, Василенко Олексій Володимирович
- У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.

Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

Центр інтенсивного вивчення іноземних мов: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

Центр німецької мови, партнер Гете-інституту: <https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>

Школа Конфуція (вивчення китайської мови): <http://sites.znu.edu.ua/confuciu>

